

Dél-Baltoni Madár Monitoring

Kovács Gyula

Kovács, Gy. 2008. South Balaton Bird Monitoring. - Ornis Hung. 15-16: 97-98.

In 2003 the South Balaton Nature Conservation Group started a systematic monitoring study focusing on the southern shore of Lake Balaton. The observations were taken twice a month during migration season and once in a month otherwise at 15 locations between Balatonberény and Siófok. In this work I summarise the experience and results of the first year. During these observations we gained a comprehensive picture about the bird fauna of the southern shore, both in terms of species and number of individuals. All together we counted 66158 individuals of 108 species. We encountered high numbers of species between Fonyód and Balatonboglár, at Balatonszemes and to the East from Balatonföldvár. During this year the lowest number of species was observed at Balatonmárfürdő (25), while the highest at Fonyódliget (42). The data of the period March 2003 - February 2004 showed that the dominant species of the southern shore were the following: Mallard (*Anas platyrhynchos*), Black-headed Gull (*Larus ridibundus*), Yellow-legged Gull (*Larus cachinnans*) and Goldeneye (*Bucephala clangula*). The Pochard (*Aythya ferina*) was also registered in great numbers, especially during wintertime. Non-dominant, but frequently observed species were Cormorant (*Phalacrocorax carbo*), Mute Swan (*Cygnus olor*), Great Crested Grebe (*Podiceps cristatus*), Great White Egret (*Egretta alba*), Wigeon (*Anas penelope*), Redshank (*Tringa erythropus*), Pied Wagtail (*Motacilla alba*), Great Tit (*Parus major*), Rook (*Corvus frugilegus*) and Hooded Crow (*Corvus corone cornix*). The average density of the 15 locations was 78.8 individuals/km². The lowest density was 11.5 individuals/km² at Balatonmárfürdő, while the highest was 139.2 individuals/km² at Fonyód. The densities exceeded 100 individuals/km² at 5 sections and remained under 50 individuals/km² at 4 sections. The study showed that the area is of primary importance especially at fall migration and in winter. During these periods certain species appear in large quantities, which justifies that Lake Balaton was designated as a Ramsar Convention area. The experience of the first year arouses further opportunities. It would be useful to expand the program to the fishponds near the southern shoreline of Lake Balaton, so that the bird fauna of the region would be more fully covered, especially in terms of waterbirds. These areas should be treated together with the Balaton from a conservation point of view, which can be happen in the near future by the designating those in the Natura 2000 network.

A Dél-Baltoni Természetvédelmi Csoport 2003-ban kezdte meg a Balaton déli partjának rendszeres és folyamatos megfigyelését. A monitorozást vonuláskor havi két, egyéb időszakokban havi egy alkalommal végezzük, Balatonberénytől Siófokig 15 megfigyelési ponton. Munkámban az első év eredményeit, tapasztalatait ismertetem.

A vizsgálat során átfogó képet kaptunk a déli part madárvilágáról fajok, illetve egyedszám tekintetében. Összesen 108 fajt és 66 158 egyedet figyeltünk meg. Magas fajszámot állapítottunk meg Fonyódtól Balatonboglárig, Balatonszemesnél, illetve Balatonföldvártól keletre. Az egy évet tekintve a minimum (25) Balatonmárfürdőnél volt, a maximum (42) Fonyódligeten. A 2003. márciusától 2004. februárjáig feldolgozott adatok szerint a déli part domináns fajai a tőkés réce (*Anas platyrhynchos*), a dankasirály (*Larus ridibundus*), a sárgalábú sirály (*Larus cachinnans*) és a kerceréce (*Bucephala clangula*). Nagy számban fordult még elő a barátréce (*Aythya ferina*), főként a téli időszakban. Nem domináns, de gyakran volt megfigyelhető kárókatona (*Phalacrocorax carbo*), bütykös hattyú (*Cygnus olor*), búbos vöcsök (*Podiceps cristatus*), nagy kócsag (*Egretta alba*), füttyülő réce (*Anas penelope*), piroslábú cankó (*Tringa erythropus*), barázdabillegető (*Motacilla alba*), szencinege (*Parus major*), vetési varjú (*Corvus frugilegus*) és dolmányos varjú (*Corvus corone cornix*). A 15 szakasz átlagos denzitása 78,8 pld/km². A legkisebb egyedsűrűség Balatonmárfürdőnél 11,5 pld/km², a legnagyobb 139,2 pld/km² Fonyódnál volt. Öt szakasz egyedsűrűsége haladta meg a 100 pld/km²-t, négy maradt 50 pld/km² alatt.

A feldolgozás során kiderült, hogy a terület a vizsgált időszakban elsősorban az őszi vonulás, illetve a telelés szempontjából jelentős. Ekkor jelennek meg olyan tömegben az egyes fajok, ami már korábban is indokolta, hogy a Balaton a Ramsari egyezmény alá tartozzon. Az első év tapasztalatai további lehetőségeket vetnek fel. Hasznos lenne a déli part halastavait is bevonni a munkába, így pontosabban megis-

merhetjük a régió madárvilágát, főként a vízimadarak tekintetében. Ezeket a területeket célszerű lenne természetvédelmi szempontból egységesen kezelni a Balatonnal együtt, ami a Natura 2000 hálózat kijelölésével a közeljövőben megtörténhet.

Kovács Gy., Dél-Balaton Természetvédelmi Csoport (MME 35-ös számú helyi csoport); Nyugat-Magyarországi Egyetem, Erdőmérnöki Kar, Vadgazdálkodási Intézet, e-mail: gykov@yahoo.com.